

prokouluu

Jyväskylän yliopisto*°, Itä-Suomen yliopisto*, Niilo
Mäki Instituutti°

ITÄ-SUOMEN
YLIOPISTO

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Niilo Mäki
INSTITUUTTI

Opetus- ja kulttuuriministeriö

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

www.prokouluu.fi

ProKoulu toimii - miten ja miksi

Hannu Savolainen

Vesa Närhi

Hyvinvointiareena 18.9.2019

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

ProKoulu on toimintamalli

Perusteetit

- Suomalainen koulu on (vielä) hyvä vaikka huolenaiheita on:
  - Oppimisen tulokset huolestuttavat
  - Ongelmat työrauhassa, käyttäytymisessä ja kouluhyvinvoinnissa ovat sitkeä kestoteema
- Ongelmat eivät ratkea (yksin) rahalla vaan toiminnan täytyy muuttua
  - Keskeistä uuden yhteisöllisyyden löytäminen ja kasvatusosaamisen lisääminen
  - Käyttäytymisen ohjaaminen ei ole raketitiedettä – silti vaikeaa, miksi?
- Haastavien oppilaiden kanssa pärjääminen ei ole kiinni persoonasta vaan yhteisestä osaamisesta

Käyttäytymisen ongelmiin kannattaa puuttua

- Palmu ym. (2017): Käyttäytymisen pulmat ovat yhteydessä myöhempään koulumenestykseen, myös yläkoulusiirtymän yli
- Savolainen & Närhi (2016) Käyttäytymisen pulmat erityisesti, ADHD oireet ovat yhteydessä heikkenevälle koulumenestysuralle päätymiseen.
- Useat tutkimukset: Käyttäytymisen pulmat ovat yksi keskeinen opettajaa stressaava tekijä ja keskeinen syy opettajien ammattialan vaihtamiseen (Englannissa ja Yhdysvalloissa 30-50% 5 v sisään, [Cooper and Alvarado, 2006](#))

Käyttäytymisen ongelmat ovat oppilaiden ja opettajien yhteisesti jakama kokemus

Hannu Savolainen & Vesa Närhi,
2019

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Koulun käyttäytymisongelmien keskimääräinen taso on vahvassa yhteydessä oppilaiden hyvinvointiin

2019

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Ongelmien syövereistä ratkaisuihin:

- ❏ Raha ei ratkaise: Suomessa varsin hyvä kouluverkko, hyvin koulutetut opettajat jotka ovat motivoituneita ja osaavia, paljon erityisopettajia
- ❏ Mitä voidaan tehdä toisin - kuinka olemassa olevaa korkeaa osaamista ja työmotivaatiota voidaan suunnata kasvatusta ja hyvinvointia tukevaan toimintaan?
- ❏ Hyvä uutinen: maailmalla on olemassa tutkimusnäyttöön perustuvia hyviä toimintamalleja (mutta näitä ei Suomessa ole jostain syystä otettu systemaattiseen käyttöön)

Mitä yhteistä toimivissa menetelmissä?

- Selkeät yhteiset odotukset käyttäytymiselle
  - Käyttäytymisen opettaminen ja harjoittelu
  - Ensisijaisesti positiivisen palautteen avulla tapahtuva johdonmukainen ja välitön ohjaaminen
  - Aikuisten yhdenmukaiset tavat puuttua ei-toivottuun käyttäytymiseen
- ja nämä ovat samat tarkasteltaessa asioita koulun, luokan tai yksittäisten oppilaiden tukitoimien tasolla

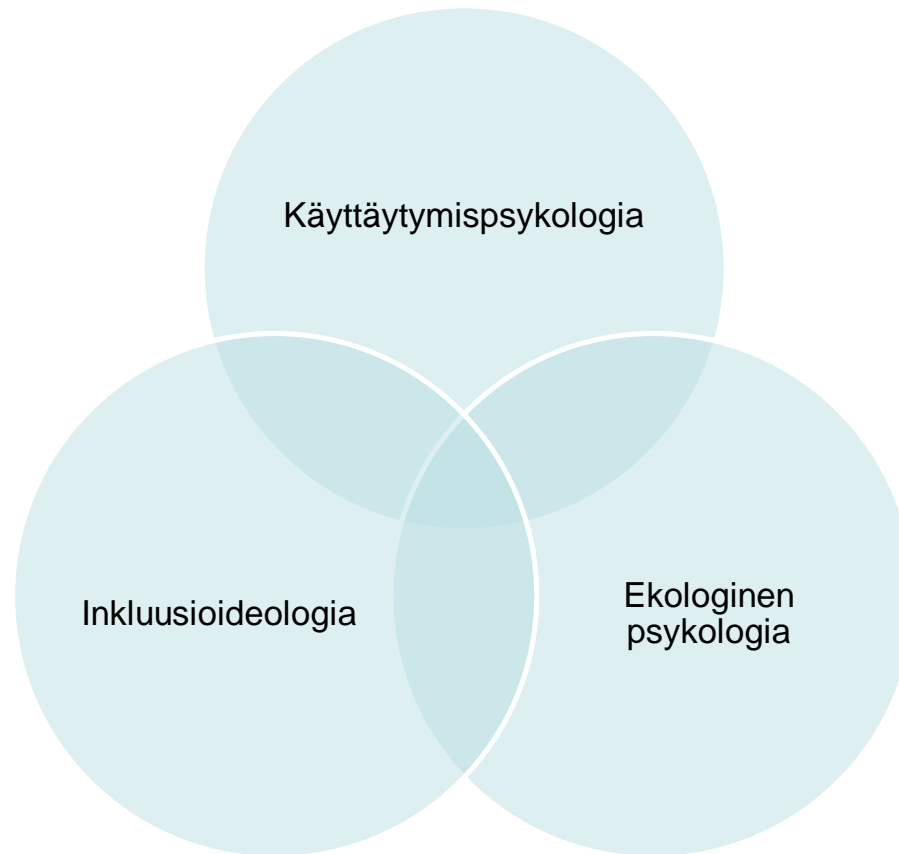

ProKoulu ratkaisuna

- Sovelletaan School Wide Positive Behavior Support and Interventions lähestymistapaa suomalaisissa kouluissa
- Tavoitteena yhteisöllisen hyvään yleiseen tukeen perustuvan toimintamallin juurruttaminen
- ProKoulu ei ole “projekti” vaan koulun toimintakulttuurin kehittäminen lasten ja nuorten toivottavaa käyttäytymistä paremmin tukevaksi
- Painopiste ongelmien ennaltaehkäisyssä; päälle rakennetaan myös toimivat tavat puuttua ongelmiin joihin koulun tason yleinen tuki ei riitä

Toimintamallin teoreettinen tausta

Hannu Savolainen & Vesa Närhi,
2019

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Toiminnan logiikka

- Käyttäytymisen ongelmilla monia syitä → Puututaan niihin asioihin joita voidaan muuttaa
  - Tilanteet jotka edeltävät ei-toivottua käyttäytymistä (mitä voidaan muuttaa)
  - Opetetaan käyttäytymistä (ei voida olettaa että kaikki osaavat, muistavat tai haluavat)
  - Palaute käyttäytymisestä (vahvistetaan toivottavaa käyttäytymistä positiivisella palautteella)
- Tehdään kaikki tämä yhteisesti ja johdonmukaisesti

Hannu Savolainen & Vesa Närhi,
2019

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

ProKoulu -tutkimushanke

- Tutkimusasetelma lyhyesti:
  - Viivästetyn kontrolliryhmän asetelma
  - Mukana 60 koulua (10 koulua lopetti tai yhdistyi) jotka satunnaistettu koe ja kontrolliryhmään
  - Mittaukset 2 x vuosi (loka-marraskuu – maalis-huhtikuu)
  - Kyselyt kaikille opettajille ja kaikille 2-6 luokkien lapsille
- Yleisen tuen intervention lisäksi tehostetun ja erityisen tuen interventioiden kokeiluja ja yhden tehostetun tuen intervention levittäminen

Tuloksia yleisestä tuesta

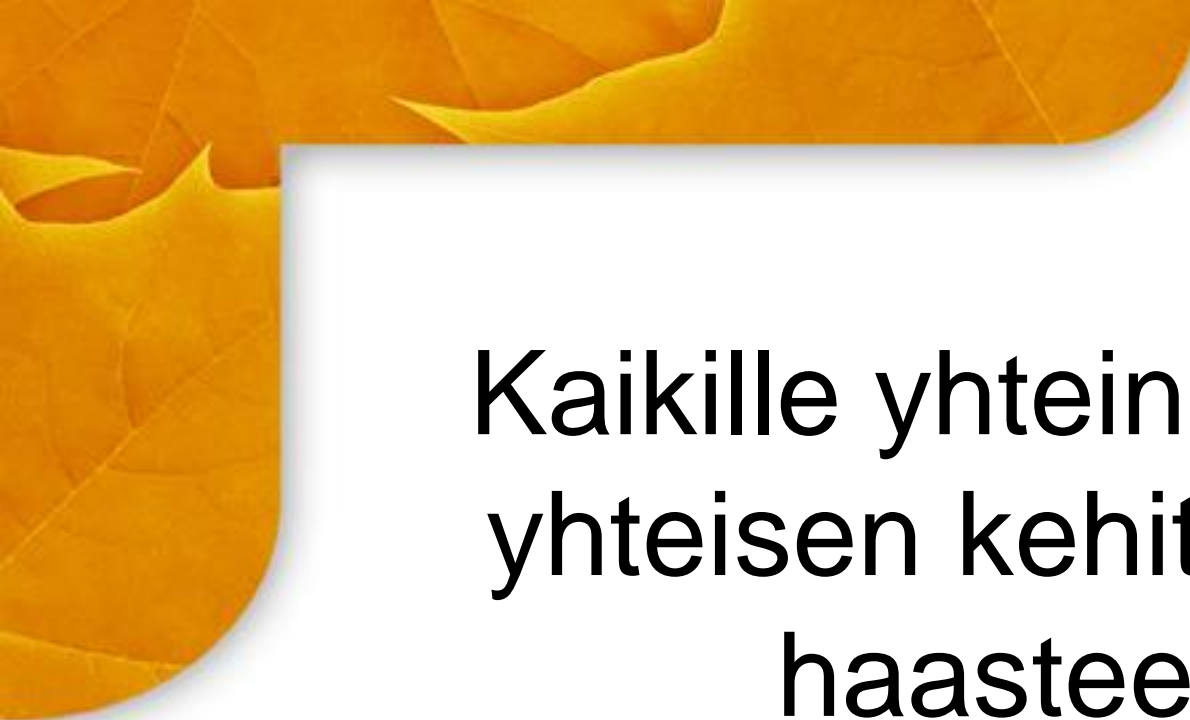
- ProKoulu vähentää käyttäytymisen häiriöitä sekä opettajien että oppilaiden arvioimana
- Opettajien kollektiivinen pystyvyys käyttäytymisen ohjaamiseen lisääntyy
- Kiusaaminen vähenee
- Oppilaiden hyvinvointi paranee
- Koulujen väliset erot suuria
- Toiminnan toteuttamisen riittävän tason saavuttamisessa menee aikaa noin kaksi vuotta

Muut yleiset havainnot

- ❏ Koulujen käyttäytymisodotuksia pidetään helposti itsestäänselvytenä, mutta niiden työstäminen yhteisesti hyväksytyiksi ja ymmärretyiksi tavoitteiksi yllättävän työlästä.
- ❏ Positiivisen palautteen tarkoituksenmukainen käyttö vaatii paljon harjoittelua. Spontaani palaute käyttäytymisestä pääosin negatiivista.
- ❏ Positiivisen palautteen ohjaava teho usein yllätys kokeneillekin opettajille.
- ❏ Palautteen antamisen harjoittelulla henkilökunnan kesken usein hyviä vaikutuksia työyhteisön hyvinvointiin.

Kaikille yhteinen koulu yhteisen kehittämisen haasteena

Hannu Savolainen & Vesa Närhi,
2019

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Tausta

- käyttäytymisen ongelmat nähdään usein suurena esteenä kaikille yhteiselle koululle eli inkluusiolle
- koulujen oppilaat ovat selvästi heterogeenisempiä kuin aikaisemmin
- inkluusiokeskustelu kiertyy oppilaan sijoittamisen – yleisopetus vai pienryhmä – ympärille
- argumentti – tuo keskustelu on hedelmätöntä
- mitä jos puhuisimme pedagogiikastaja pedagogisen tuen tehostamisesta?

Vilkaisu dataan, kysymykset

- onko luokan heterogeenisyys yhteydessä luokan työrauhaan?
- ovatko luokan heterogeenisyys ja työrauha yhteydessä oppilaiden hyvinvointiin?
- ennustaako luokan heterogeenisyys oppilaiden hyvinvointia suoraan vai luokan työrauhan kautta? (Savolainen & Närhi, 2019)

Aineisto ja menetelmät

Aineisto

- ProKoulu-tutkimuksen 1. vuoden mittaukset; marras – huhtikuu
- pienluokat poistettuna 345 luokkaa, 5301 oppilasta

Aineisto ja menetelmät

Mittarit (syksy)

■ luokan heterogeenisyys

1. oppilaiden kielitausta (kulttuurinen) – ei-suomea äidinkielenään puhuvien oppilaiden osuus
2. oppilaiden tuen tarve – tehostettua tai erityistä tukea saavien oppilaiden osuus

■ luokan työrauha (TR) (syksy)

- oppilaiden arviot työrauhasta (Närhi ym., 2017)

■ oppilaiden hyvinvointi (HV) (syksy – kevät)

- HBSC; oppilaiden väliset suhteet, oppilas-opettaja suhteet, oikeudenmukaisuus, kouluun sitoutuminen – summamuuttuja

■ muuttujat aggregoitiin luokkatasolle (luokkatason varianssiosuudet TR 31%; HV-S 16%; HV-K 18%)

Tulokset

1. luokan oppilaiden kielitaustan heterogeenisyys ei ollut yhteydessä samanaikaisesti mitattuun työrauhaan
2. mitä enemmän tukea tarvitsevia oppilaita luokalla oli, sen huonompi oli samanaikaisesti mitattu työrauha ($F_{16,1360} = 2,0, p = ,01$)
3. kumpikaan edellisistä ei ollut yhteydessä keväällä mitattuun oppilaiden hyvinvointiin
4. luokan työrauha syksyllä oli vahvasti yhteydessä oppilaiden hyvinvointiin keväällä ($F_{4,331} = 36,9; p < ,001; p\text{-eta}^2 = ,31$)

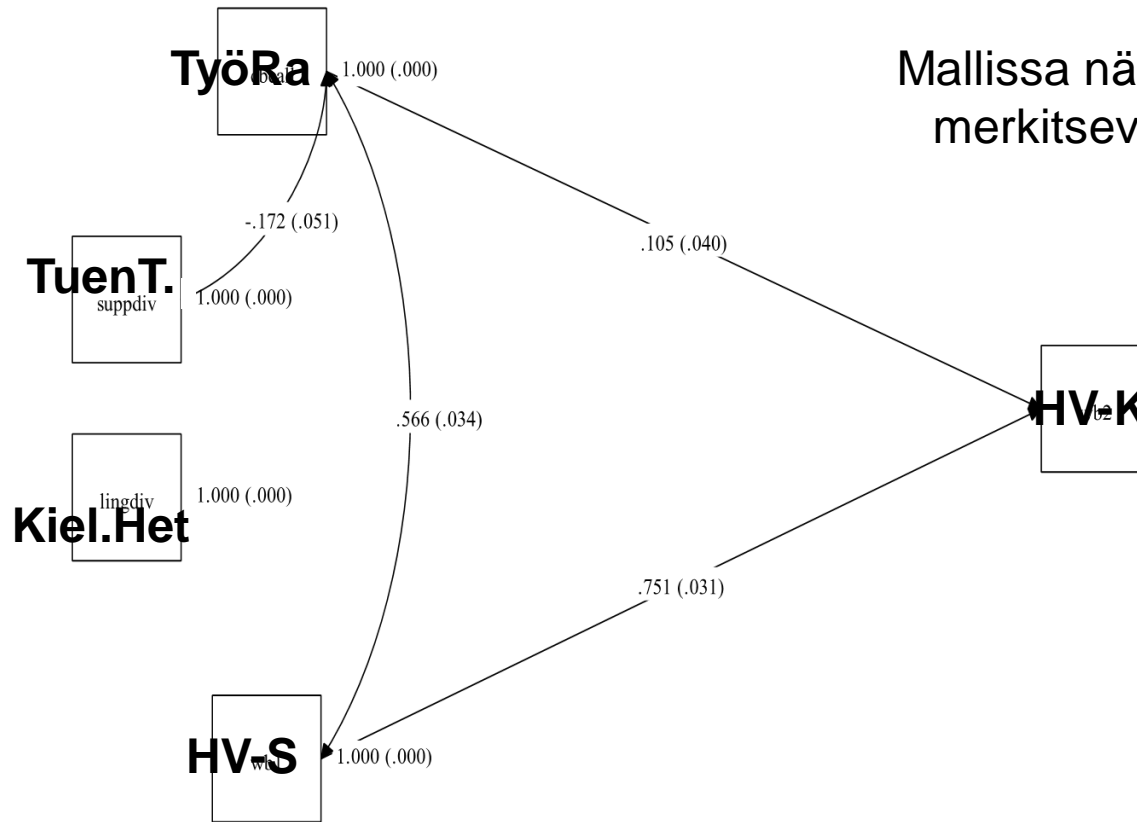

Tulokset

- polkumallissa, jossa luokan oppilaiden hyvinvointi syksyllä kontrolloitiin
  1. hyvinvoinnilla oli selkeä jatkumo
  2. ei-suomenkielisten tai tukea tarvitsevien oppilaiden osuudella ei ollut suoraan yhteyttä myöhempään hyvinvointiin
  3. tukea tarvitsevien oppilaiden osuudella oli (jo kerrottu) vaikutus työrauhaan ja sen kautta myöhempään hyvinvointiin

Tulokset

Mallissa näytettynä tilastollisesti merkitsevät vakioidut yhteydet

Yhteenveto

- luokan oppilaiden heterogeenisyys ei ole suoraan yhteydessä oppilaiden hyvinvointiin
- tukea tarvitsevien oppilaiden osuus on, luokan työrauhan kautta
- argumentti 1 – oppilaiden hyvinvointia voidaan parantaa tukemalla luokan työrauhaa
- argumentti 2 – inklusion onnistumista edistää työrauhaa tukevien pedagogisten käytäntöjen vahvistaminen, ensin
  - yleisen tuen tasolla – luokan työrauhan tukemiseen hyviä ja helposti toteutettavia keinoja on olemassa, sekä yläkoulussa (esim. Närhi ym., 2015, 2017) että alakoulussa (Närhi & Savolainen, 2018) ja tarvittaessa

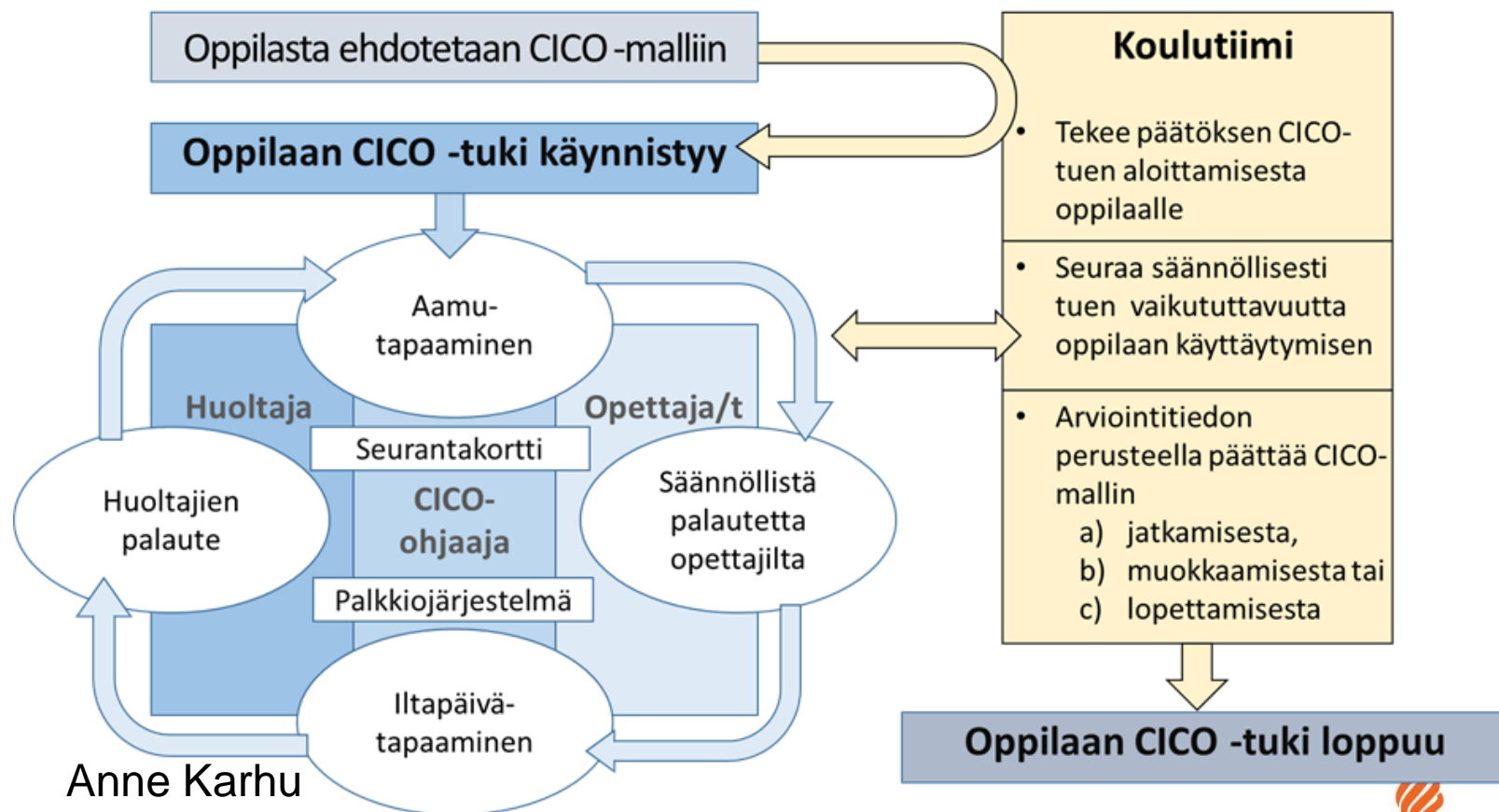

Yksilöllisen tuen keinoin

- Karhu ym., (2018, 2019) Check In–Check Out:
  - ADHD oireiset oppilaat opiskelevat menestyksekkäästi tavallisessa luokassa kevyen tuen avulla.
- koulun rakenteissa oleva pysyvä tukemisen tapa
- paljon kansainvälisesti tutkittu
- Suomessa tulokset yhtä hyviä
- perustuu tehokkaiksi osoitettuihin tukemisen tapoihin
  - yksilöllisesti selkeytetyt käyttäytymistavoitteet
  - lisätty ja vahvennettu palaute käyttäytymisestä
  - yhteistyö vanhempien kanssa

Check In – Check Out

Yhteenveto

ProKoulu on toimintamalli, jossa

- keskeistä on tukea oppilaiden käyttäytymistä
  - näyttöön perustuvien keinoin, jotka
  - otetaan käyttöön koko koulun tasolla ja joista
  - rakennetaan kouluun tuen intensiteetin jatkumo
- teoreettinen perusta säilyy johdonmukaisena tuen eri tasoilla
- Kaikille yhteisen peruskoulun ja sen opetuksen kehittämisessä tärkeintä on pedagogisen tuen kehittäminen, siitä hyötyvät kaikki – oppilaat ja opettajat

Lähteet

- Karhu, A., Närhi, V. & Savolainen, H. (2019). Check in–check out intervention for supporting pupils' behaviour: effectiveness and feasibility in Finnish schools. *European Journal of Special Needs Education*, 34 (1), 136-146. doi.org/10.1080/08856257.2018.1452144.
- Karhu, A., Närhi, V. & Savolainen, H. (2018). Inclusion of pupils with ADHD symptoms in mainstream classes with PBS. *International Journal of Inclusive Education*, 22(5), 475–489.
- Närhi, V. (2015). The possibilities of short consultation for teachers to improve learning climate and reduce disruptive behavior in elementary school classrooms. Presentation in the 5th Scientific Meeting of the European Societies of Neuropsychology. Sept. 9th to 11th. Tampere, Finland.
- Närhi, V., Kiiski, T., Peitso, S., & Savolainen, H. (2014) Reducing disruptive behaviours and improving the learning climate with class-wide positive behavior support in middle schools. *European Journal of Special Needs Education*, DOI: 10.1080/08856257.2014.986913.
- Närhi, V., Kiiski, T., & Savolainen, H. (2017). Reducing disruptive behaviours and improving classroom behavioural climate with class-wide positive behaviour support in middle schools. *British Educational Research Journal*. DOI: 10.1002/berj.3305
- Närhi, V. & Savolainen, H. (2018). Improving Behavioral Climate in Elementary Classrooms by Short In-Service Training for Teachers. 15th International Conference on Positive Behavior Support. March 28rd to 31st; San Diego, USA.
- Savolainen, H., Närhi, V., & Savolainen, P. (2017) Finnish SWPBIS – First results after three years of implementation. Presentation in The 14th International Conference on Positive Behavior Support, Denver, Colorado, March 1-4, 2017.
- Savolainen, H. & Närhi, V. (2019) The Effect Of Classroom Diversity On Classroom Behavioral Climate And Social Well-Being Of Finnish Elementary School Students: Presentation in ECER, Hamburg, 6.9.2019 04 SES 16 A, Social Participation in the Context of Students Belonging to a Minority